

Volgens Bartjens

DAG

19 november 2025

Hoe denk jij (na) over
rekenen-wiskunde?!

Programma

12.00 - 12.15

INLOOP

12.15 - 13.15

LUNCH

13.20 - 14.00

MEDEDELINGEN & OPENINGSLEZING

14.15 - 15.00

WORKSHOP RONDE 1

15.00 - 15.25

KOFFIE/WISSEL

15.25 - 16.10

WORKSHOP RONDE 2

16.15 - 17.00

WORKSHOP RONDE 3

17.00 - 18.00

REKENDICTEE & BORREL

INLOOP

 Kloostergang

Ontvangst met huisgemaakte lekkernijen, kloosterwater, koffie en thee

LUNCH

 Kloostergang

Lunch bestaande uit een kop soep van de dag, diverse broodsoorten en beleg, salade, een warme snack, zuivel en jus d'orange

OPENINGSLEZING

 Kerkzaal

Marian Hickendorff en Majolein Kool

Leidraad voor betekenisvol en doelgericht reken-wiskundeonderwijs: balans en samenhang.

“Schrijf zes aanbevelingen waarmee basisschoolleerkrachten hun reken-wiskundeonderwijs kunnen versterken. Baseer je op wetenschappelijke bronnen uit binnen- en buitenland en werk ze concreet en inspirerend uit voor de onderwijspraktijk.” Dat was de opdracht waarmee Marian Hickendorff en Marjolein Kool begonnen aan hun NRO-Leidraad voor reken-wiskundeonderwijs in groep 3 – 8. Hun aanbevelingen hebben als gemene deler: ‘balans en samenhang’. Zorg voor balans en samenhang tussen ondersteuning en uitdaging, vaardigheid en inzicht, concreet en abstract, wiskunde en de wereld, doelen en onderwijsbehoeftes, oefening en denkactiviteiten, onderzoek en praktijk... en werk hieraan met het hele team. Tijdens deze sessie worden de zes aanbevelingen onthuld, toegelicht en voorzien van praktische voorbeelden uit de Leidraad. Deelnemers worden uitgenodigd om vragen te stellen en feedback te geven. De auteurs zijn benieuwd in hoeverre het hun gelukt is om opbrengsten uit onderzoek toegankelijk te maken voor de dagelijkse onderwijspraktijk.

Marian Hickendorff werkt als Universitair Hoofddocent Onderwijswetenschappen bij het Instituut Pedagogische Wetenschappen van de Universiteit Leiden. Haar onderzoek richt zich op rekenen in het basisonderwijs. Marjolein Kool werkt als hogeschoolhoofddocent bij het Lectoraat Wiskundig en Analytische vermogen van Professionals van de Hogeschool Utrecht. De focus van haar onderzoek ligt op het professionaliseren van (toekomstige) basisschoolleerkrachten. Marian en Marjolein schrijven samen de NRO-leidraad over betekenisvol en doelgericht reken-wiskundeonderwijs in groep 3 – 8.

WORKSHOP RONDE 1

Frans van Galen en Annette Markusse

Benedictus

Zo wil ik leren rekenen

In het novembernummer van Volgens Bartjens vind je alweer het twintigste artikel in de serie 'Zo! wil ik leren rekenen'. Deze serie biedt inspirerende rekenlessen rondom open - vaak contextgebonden - problemen die op meerdere manieren zijn op te lossen. Als leerkracht krijg je hiermee concrete handvatten om het rekenonderwijs te verdiepen. De focus ligt op het ontwikkelen van inzicht: hoe denken kinderen na over het probleem? Welke wiskundige ideeën zitten erachter? In de klas ontstaat ruimte voor verkennen, discussie, en redeneren – precies de vaardigheden die zo belangrijk zijn bij het leren van rekenen-wiskunde. Bij elk artikel hoort een uitgewerkt lesplan, te vinden op de website van Volgens Bartjens. Daar kun je ook videobeelden bekijken van hoe een ervaren collega-leerkracht de les in de praktijk heeft uitgevoerd. Tijdens de werkgroep bespreken we samen een aantal van deze lessen aan de hand van de videobeelden. We gaan in gesprek over vragen als: Hoe verhouden deze lessen zich tot de methode die jij gebruikt? Wat vraagt dit van jou als leerkracht? En wat levert het op voor je leerlingen?

Frans van Galen is ontwerper voor het reken-wiskundeonderwijs en medeauteur van boeken voor de pabo. Annette Markusse is docent op de ipabo en hoofdredacteur van Volgens Bartjens

Marije van der Laan

Kerkzaal

Huppel, spring & balanceer

Beweeg & leer

Laat jij de kinderen al springen voor de rekenles? Wist je dat je tijdens het springen met twee benen het abstract denken stimuleert? Goed om te doen dus! Een goede motorische ontwikkeling is de basis voor het cognitieve leerproces. Tijdens deze workshop leer je welke motorische basisvaardigheden je nodig hebt om een goede rekenstart te kunnen maken.

Marije van der Laan Ontwikkelaar & opleider

Reken op Marije www.rekenopmarije.nl www.rekenopmarije.learnworlds.com

Rianne Quicken

Refter

Bouwmeesters aan het werk!

Tijdens deze workshop neem ik je mee in het vormgeven van een rijke bouwhoek. Je ontdekt hoe kleuters, spelenderwijs en vol enthousiasme bouwen aan hun ontwikkeling, waarbij we specifiek inzoomen op de rekendomeinen meten en meetkunde. Als deelnemer ervaar je hoe uitdagend en betekenisvol bouwen kan zijn voor alle kleuters en hoe je als professional het spel kunt begeleiden en verdiepen door nieuwe bouwtechnieken aan te leren, bouwplannen en uitdagende bouwcriteria te introduceren. Je krijgt praktische voorbeelden en inspiratie om direct in je eigen praktijk toe te passen.

*Rianne Quicken Onderwijsadviseur Jonge Kind
Het jonge kind telt mee*

WORKSHOP RONDE 1

Henk Logtenberg

 Gastenzaal

Lesson Study verbindt

Hoe stimuleer en organiseer je binnen de eigen school het goede gesprek over reken-wiskunde vakinhouden en vakdidactiek, zoals bijvoorbeeld bij:

- het op handen zijnde nieuwe reken-wiskunde curriculum én de referentieniveau?;
- het werken met leerlijnen in de methode;
- het werken met sterke rekenaars?

Naast het creëren van een mindset bij het nadenken over rekenen-wiskunde is het van belang om ruimte te maken voor verwondering en onderzoek.

Met de gratis kaarten Lesson Study Verbindt! van de Marnix Academie ontdekken we hoe op kleinschalig niveau Lesson Study het vertrekpunt kan zijn bij het samen werken en samen leren bij het nadenken over rekenwiskundeonderwijs.

N.B. Het is van belang om bij deze workshop met een eigen digitaal device te werken.

Henk Logtenberg Onderwijsadviseur rekenen-wiskunde & Lesson Study in Europees en Caribisch Nederland

Jolein Dijkema

 Kruissherenzaal

Reken/wiskunde kansen bij spontaan spel in groep 1-2-3

Van spelmoment naar rijke rekenwiskunde kansen

In deze workshop ontdek je hoe je 'vrije' spelmomenten optimaal kunt benutten als startpunt voor rijke reken-wiskunde activiteiten die aansluiten bij hun spel, nieuwsgierigheid en het ontwikkelingsniveau van de leerlingen. Aan de hand van herkenbare voorbeelden uit de praktijk leer je hoe je spel kunt observeren, welke reken-wiskunde kansen erin verborgen liggen en hoe je deze kansen op een natuurlijke manier kunt verdiepen. Je krijgt praktische werkvormen en concrete handvatten aangereikt waarmee je direct aan de slag kunt in je eigen groep. Op die manier wordt spel een krachtig startpunt voor betekenisvol reken-wiskunde onderwijs aan jonge kinderen. Na afloop van deze workshop heb je handvatten om bewuster en doelgerichter reken-wiskundekansen te creëren vanuit het spontane spel van jonge kinderen.

*Jolein Dijkema, Zelfstandig Onderwijsadviseur en Leerkracht
Dijkema Onderwijsadvies*

Koffie, thee en kloosterwater met een fruitig tussendoortje

WORKSHOP RONDE 2

Wilco Meijer & Martine van Schaik Gastenzaal

Masterplan basisvaardigheden bij het ministerie van OCW

Aan de slag met uitdagingen binnen het reken-wiskundeonderwijs op jouw school. Na drie jaar begeleiden van scholen in het versterken van het reken-wiskundeonderwijs delen we graag onze ervaringen met jullie. Ook tonen we verschillende bronnen die je kunt gebruiken om Evidence-informed interventies te implementeren. Er is geen kant-en-klare oplossing voor iedere school, de rekencoördinator en schoolleider moeten op zoek naar best passende interventies, op dat moment, voor hun leerlingen, passend bij het team. Hiervoor maken wij in ons werk gebruik van de Theory of Action (Argyris & Schön, 1974). Een model wat kan helpen om je uitdaging uitgebreider te analyseren en scherp te krijgen wat op jouw school, op dit moment zou kunnen werken. Tijdens deze workshop ga je hiermee aan de slag met één uitdaging op jouw school. Je gaat de deur uit met een eerste opzet om deze uitdaging aan te pakken.

Martine en Wilco zijn de afgelopen jaren scholen langsgegaan, welke de subsidie versterking basisvaardigheden hebben aangevraagd en aan de slag willen met o.a. het versterken van hun reken-wiskundeonderwijs. Dit doen zij één op één (gesprekken met de schoolleiding en soms sluit ook de rekencoördinator of de IB-er/KC-er aan), maar ook in groepen (begeleide leernetwerken). Hierbij zetten zij onder andere de Theory of Action in waarover zij schreven in Volgens Bartjens (2024, #2).

Jolein Dijkema Kruissherenzaal

Reken/wiskunde kansen bij spontaan spel in groep 1-2-3

Van spelmoment naar rijke rekenwiskunde kansen

In deze workshop ontdek je hoe je 'vrije' spelmomenten optimaal kunt benutten als startpunt voor rijke reken-wiskunde activiteiten die aansluiten bij hun spel, nieuwsgierigheid en het ontwikkelingsniveau van de leerlingen. Aan de hand van herkenbare voorbeelden uit de praktijk leer je hoe je spel kunt observeren, welke reken-wiskunde kansen erin verborgen liggen en hoe je deze kansen op een natuurlijke manier kunt verdiepen. Je krijgt praktische werkvormen en concrete handvatten aangereikt waarmee je direct aan de slag kunt in je eigen groep. Op die manier wordt spel een krachtig startpunt voor betekenisvol reken-wiskunde onderwijs aan jonge kinderen. Na afloop van deze workshop heb je handvatten om bewuster en doelgerichter reken-wiskundekansen te creëren vanuit het spontane spel van jonge kinderen.

*Jolein Dijkema, Zelfstandig Onderwijsadviseur en Leerkracht
Dijkema Onderwijsadvies*

WORKSHOP RONDE 2

Rianne Quicken

Bouwmeesters aan het werk!

Tijdens deze workshop neem ik je mee in het vormgeven van een rijke bouwhoek. Je ontdekt hoe kleuters, spelenderwijs en vol enthousiasme bouwen aan hun ontwikkeling, waarbij we specifiek inzoomen op de rekendomeinen meten en meetkunde. Als deelnemer ervaar je hoe uitdagend en betekenisvol bouwen kan zijn voor alle kleuters en hoe je als professional het spel kunt begeleiden en verdiepen door nieuwe bouwtechnieken aan te leren, bouwplannen en uitdagende bouwcriteria te introduceren. Je krijgt praktische voorbeelden en inspiratie om direct in je eigen praktijk toe te passen.

*Rianne Quicken Onderwijsadviseur Jonge Kind
Het jonge kind telt mee*

**Marc van Zanten, Marjolein Kool en
Janneke Buikema**

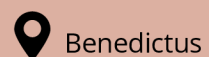

Wiskundige attitude en de nieuwe kerndoelen rekenen en wiskunde

Het stimuleren van de ontwikkeling van een wiskundige attitude is een overkoepelend kerndoel. Maar wat houdt dit kerndoel precies in? Hoe herken je een wiskundige attitude bij leerlingen? En wat kun je als leraar doen om die ontwikkeling te stimuleren? In deze werkgroep draait het om deze en andere vragen. Antwoorden zoeken we onder andere door stil te staan bij onze eigen wiskundige attitude. Als je het zelf voelt, weet je wat er wordt bedoeld!

NVORWO-NVvW werkgroep PO-VO

Rob van Bree

Rekenen met prentenboeken. Nadenken, redeneren en reflecteren.

Wat hebben rekenonderwijs en prentenboeken met elkaar te maken? Op welke manier bieden prentenboeken ruimte voor rekenen? Hoe zet rekenen met prentenboeken aan tot nadenken, redeneren en reflecteren? Met behulp van prentenboeken kan rekenonderwijs leerzaam én speels vormgegeven worden. Het hoe, wat en waarom wordt in de lezing uit de doeken gedaan. De lezing maakt duidelijk hoe met behulp van prentenboeken rekenonderwijs gebouwd kan worden waarvan de kinderen in je klas genieten

Rob van Bree is leerkracht, psycholoog en wetenschapper. Samen met Hanneke van Bree schreef hij de lovend ontvangen boeken Met rekenogen gelezen en Met rekenogen bekeken en vele artikelen in vaktijdschriften. Hij verzorgt lezingen en workshops.

WORKSHOP RONDE 3

Ingrid Wensveen

Kruisherenzaal

Hoe zet je leerlingen aan het denken over rekenen/wiskunde?

In deze workshop staan de autonomie van de leerling en het diagnosticerend onderwijzen op 1. Je ziet hoe je het denkwerk bij de leerlingen kan leggen. Hoe zorg je dat de leerling zoveel mogelijk zelf denkt, redeneert, verwoordt en handelt zodat helder wordt wat er nu precies wel en niet wordt begrepen? Uit onderzoek blijkt dat de vragen die je stelt, het verschil maken. Tijdens deze workshop worden lesgeef-routines bevraagd, analyseer je (jouw) vragen en ervaar je welke rekenvragen leiden tot verdieping en rekenkundig redeneren (o.a. van Freudenthal, Nottingham & Bloom). Deze vragen kun je de volgende dag met succes toepassen: leerlingen gaan in ieder geval nadenken over rekenen!

Ingrid Wensveen, rekenspecialist, rekentrainer, Rekenpraktijk
[www.rekenpraktijk](http://www.rekenpraktijk.nl)

Frans van Galen en Annette Markusse

Benedictus

Zo wil ik leren rekenen

In het novembernummer van Volgens Bartjens vind je alweer het twintigste artikel in de serie 'Zo! wil ik leren rekenen'. Deze serie biedt inspirerende rekenlessen rondom open - vaak contextgebonden - problemen die op meerdere manieren zijn op te lossen. Als leerkracht krijg je hiermee concrete handvatten om het rekenonderwijs te verdiepen. De focus ligt op het ontwikkelen van inzicht: hoe denken kinderen na over het probleem? Welke wiskundige ideeën zitten erachter? In de klas ontstaat ruimte voor verkennen, discussie, en redeneren – precies de vaardigheden die zo belangrijk zijn bij het leren van rekenen-wiskunde. Bij elk artikel hoort een uitgewerkt lesplan, te vinden op de website van Volgens Bartjens. Daar kun je ook videobeelden bekijken van hoe een ervaren collega-leerkracht de les in de praktijk heeft uitgevoerd. Tijdens de werkgroep bespreken we samen een aantal van deze lessen aan de hand van de videobeelden. We gaan in gesprek over vragen als: Hoe verhouden deze lessen zich tot de methode die jij gebruikt? Wat vraagt dit van jou als leerkracht? En wat levert het op voor je leerlingen?

Frans van Galen is ontwerper voor het reken-wiskundeonderwijs en medeauteur van boeken voor de pabo. Annette Markusse is docent op de ipabo en hoofdredacteur van Volgens Bartjens

WORKSHOP RONDE 3

Monica Spanhak – Van Pietersom

Van plaatje naar praatje

Van spelmoment naar rijke rekenwiskunde kansen
Hoe stimuleer je wiskundig denken zonder direct te sturen op het 'goede' antwoord? In deze workshop ontdek je de kracht van denkvierkanten: visuele denkprikkelers waarin leerlingen uit vier afbeeldingen beredeneren welke er (volgens hen) niet bij hoort. Er is geen goed of fout – alleen goed nadenken. We verkennen hoe deze werkvorm ruimte biedt voor redeneren, creativiteit en wiskundige gesprekken in de klas. Je gaat zelf aan de slag én krijgt handvatten om denkvierkanten in je eigen lespraktijk toe te passen.

Monica Spanhak – Van Pietersom
Onderwijsadviseur en rekenspecialist, Rekenkennis.

Karen Heinsman

Meertaligheid en rekenen

Denken en praten over rekenen is taal!
Hoewel rekenen over cijfers gaat heb je toch heel veel woorden nodig om er met elkaar (en in je eigen hoofd) over van gedachten te wisselen. Het leren van rekenen-wiskunde is dus onlosmakelijk verbonden met taal. Dit is voor veel leerlingen lastig, en in het bijzonder voor kinderen die het Nederlands minder goed beheersen.
Kun je dan maar het beste de taal uit de sommen halen? In deze workshop gaan we in op het belang van taal, het benutten van andere talen en verschillende manieren om leerlingen te helpen met taal in rekenen-wiskunde.

Karen Heinsman Hogeschool Utrecht
Lectoraat WAVP (Wiskundig en Analytisch vermogen van professionals)

WORKSHOP RONDE 3

Maarten Müller

Building Thinking Classrooms – Denkklassen creëren

Maximale denkactiviteit bij leerlingen.

Van 2006 tot en met 2021 heeft voormalig wiskundeleraar, hoogleraar en onderzoeker Peter Liljedahl een grootschalig onderzoek uitgevoerd in honderden klaslokalen met duizenden studenten waarin hij op zoek ging naar de optimal practice for thinking. Hij schreef het boek Building Thinking Classrooms waarin hij uiteenzet welke keuzes je moet maken om zo veel mogelijk leerlingen een zo groot mogelijk deel van de tijd te laten denken op een manier waarvan we weten dat die nodig is om tot leren te komen.

Je gaat ervaren hoe het is om leerling te zijn in een denkklas en de belangrijkste keuzes worden besproken.

Maarten Müller Docent wiskunde (Marianum Groenlo) en lerarenopleider (ZZP-er)
m.muller@marianum.nl

Marjolein Kool

Het rekendictee

Dit mag je niet missen. Inmiddels al een echte klassieker aan het worden. Vol trots zijn we dat Marjolein dit ontzettend mooie programma van vanmiddag gaat afsluiten met een zelfgemaakt rekendictee. Of je nu voor de lol of voor de winst meedoet... De vragen zijn actueel, origineel, grappig en vaak ook behoorlijk pittig. Nog even alles geven en zo samen de dag afsluiten.

**We willen graag weten hoe je deze dag ervaren hebt en wat we eraan kunnen doen om de dag een nog groter succes te maken.
Vul daarom de enquête in via de QR-code**

Wanneer de enquête is ingevuld, kun je bij vertrek een cadeautje ophalen.

>g uitgeverij
van gorcum

